

Ryj/ESA

4.3.2008

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2008-59/811
Stn dnro	
Saap./Anl.	06-03-2008

HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA
2008-2016

Pel 2008-68

Pelastuslautakunta päätti antaa Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmasta 2008 -2016 seuraavan lausunnon:

Lautakunta katsoo ilmansuojelun toimintaohjelman tavoitteiden olevan tärkeitä Helsingin ilmanlaadun turvaamiseksi ja parantamiseksi. Terveellinen ja viihtyisä ympäristö ovat turvallisen elinympäristön perusedellytyksiä. Pelastuslautakunta katsoo kuitenkin joidenkin ohjelmassa esitettyjen tavoitteiden ja toimenpiteiden edellyttävän onnettomuuksien ehkäisyn, riskienhallinnan sekä operatiivisen toiminnan toimintaedellytysten huomioon ottamista.

Maankäytön suunnittelu ja liikenne

Ohjelmassa esitetään maankäytön suunnittelussa suosittavan tiivistä rakentamista. Suunnittelussa on otettava huomioon lähemmäs rakentamisen vaatimukset rakenteelliselle palo-turvallisuudelle sekä huolehdittava hälytysajoneuvojen vaatimien pelastusteiden käyttökelpoisuudesta tiiviisti rakennettavilla alueilla.

Ohjelmassa esitetään edistettäväksi liikenteen vähäpäästöisyyttä lisäämällä maa- ja biokaasun käyttöä ajoneuvoissa. Maankäytön suunnittelussa on osoitettava tankkausasemille turvalliset sijoituspaikat, joissa on otettu huomioon riittävät suojaetäisyydet. Tankkausasemista ei saa aiheutua vaaraa ulkopuoliselle toiminnalle eikä ulkopuolinen toiminta saa aiheuttaa onnettomuusvaaraa tankkausasemille. Kaasuajoneuvojen määrän lisääntymisen riskit sekä mahdollisesti tarvittavat turvallisuustoimenpiteet olemassa oleville rakennuksille tai pysäköintilaitoksille, joissa kaasuaajoneuvoja käytetään tai pysäköidään, on selvitettävä. Uudisrakentamisen suunnittelussa on otettava huomioon kaasuaajoneuvojen määrän lisääntyminen.

Postiosoite
PL 112
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite
Agricolankatu 15
00530 Helsinki
http://www.hel.fi/pel

Puhelin
+358 9 310 1651

Faksi
+358 9 310 30029

Y-tunnus
0201256-6
Alv.nro
FI02012566

4.3.2008

Pienhiukkaset ja niiden kaukokulkeuma

Ohjelman tavoitteena on ohjata vähäpäästöisten lämmitysjärjestelmien käyttöön. Ronkaistaessa kiinteistöjä luopumaan öljylämmityksestä, on huolehdittava riittävästä tiedottamisesta öljysäiliöiden ja – putkistojen asianmukaisesta poistamisesta. Vanhojen tulisijojen ja hormien jäädessä käyttöön lämmitysmuotojen vaihtuessa, on huolehdittava tulisijojen ja hormien kunnosta ja soveltuvuudesta toisenlaiselle polttoaineelle. Vanhoja tulisijoja uusittaessa on otettava huomioon tulisijojen ja hormien turvallinen liittäminen toisiinsa.

Kannustetaan muita maita kaukokulkeutuvien pienhiukkasten vähentämiseen.

Yhteistyötahoihin esitetään lisättäväksi myös Sisäasiainministeriön pelastusosasto, jolla on ollut suoria keskusteluyhteyksiä sekä käytännön toimenpiteitä lähialueiden maastopalojen hallintaan liittyvissä asioissa.

Kirje nro 2008-68/811 kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Syrjälä Vesa, Palotarkastaja, puhelin 310 30327

PELASTUSLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pauli Leppä-aho
Puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Henri Nordenswan
sihteeri

4.3.2008

RJY/ESA

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Kns dnro	2008-59/811
Stn dnr	-----
Saap./Anl.	13-03-2008

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTA-
SUUNNITELMASTA VUOSILLE 2008 - 2016

Terke 2007-2671

Terveyslautakunta keskittyy lausunnossaan tarkastelemaan Helsingin ilmansuojelun toimintaohjelma 2008 - 2016 esitettyjä toimenpiteitä terveysnäkökulmasta katsottuna ja tukeutuu Kansanterveyslaitoksen tutkimuksiin ilmansaasteiden terveyshaitoista.

Terveyskeskuksessa ei erikseen tilastoida ilmansaasteista mahdollisesti aiheutuvia hengitys- ja sydänsairauksia. Päivystyspoliikkien ja terveysasemien käytännön havaintojen perusteella voi todeta hengitys- ja silmäoireiden vuoksi hoitoon hakeutuvien potilaiden määrän lisääntyvän mm. pakkaspäivinä, jolloin ilman epäpuhtauspitoisuudet voivat nousta haitallisen korkeiksi. Myös kevään katupöly ja samaan aikaan ajoittuva siitepölykausi lisäävät potilaiden oireilua.

Duodecimin ja erikoislääkärjärjestöjen Käypähoito -suositusten mukaan tutkimuksista saatu tieto ilmansaasteiden merkityksestä esim. keuhkohtaumataudin syntyyn myötävaikuttavana tekijänä on epäselvä, mutta niiden on todettu pahentavan taudin oireita. Ulkoilman saasteiden todetaan lisäävän astmakohtausten vaaraa ja hengitystieoireita.

Terveyslautakunta toteaa ilmansuojeluohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden vähentävän pienhiukkaskoostumuksille altistumisen riskiä ja siten hengitys- ja sydänsairaiden potilaiden oireita, sairaalahoidon tarvetta ja ennen aikaista kuolleisuutta. Liikennemäärien pienentyminen ja tehostettu hiekanpoisto vähentävät katupölyn karkeille hiukkasille altistumista ja siten hengityselinsairaiden henkilöiden oireilua ja pienentävät siten sairaalahoidon tarvetta. Liikenteestä aiheutuvan melun ja ruuhkaisuuden vähentyminen on lisäksi merkittävä viihtyisyystekijä.

Helsingin kaupungin ilmansuojeluohjelmassa vuosille 2008 - 2016 on rohkeasti etsitty ratkaisuja terveellisen ja turvallisen ympäristön rakentamiseksi. Terveysten ja hyvinvointiin vaikuttavien ilmanlaatuavoitteiden ja toimenpiteiden lisäksi merkittävänä on pidettävä omaehtoisten

Postiosoite
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite
Siltasaarekatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus/>

Puhelin   Faksi
+358 9 310 5015 +358 9 310 42504

4.3.2008

liikuntamahdollisuuksien lisäämispyrkimyksiä. Säännöllisellä liikunnalla on todettu saavutettavan merkittäviä terveyshyötyjä jo lyhyellä aikavälillä.

Terveyslautakunta kannattaa omalta osaltaan Ilmansuojeluohjelman toimenpiteiden toteuttamista.

Lisätiedot:

Vilhunen Pirjo, suunnittelija, puhelin 31042683, 0503752632

TERVEYSLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Suzan Ikävalko
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Leena Moisander
pöytäkirjanpitäjä

11.3.2008

Ryö ISA

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2008-59/811
Stn dnr	
Saap./Anl.	14-03-2008

Ympäristölautakunnan päätös 11.3.2008 §88

LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE HELSINGIN KAUPUNGIN
ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMASTA 2008-2016

Ymk 2008-344
Khs 2008-59/811

ESITTELIJÄ

Hallintokeskus pyytää ympäristölautakunnan lausuntoa Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmasta 31.3.2008 mennessä (lausuntopyyntö 31.1.2008). Ohjelma ja siihen liittyvä aineisto on saatavissa Internetissä www.hel.fi/ymk (→ ympäristön tila → ilma → selvitykset ja ohjelmat → ilmansuojeluohjelma).

Ilman epäpuhtauspitoisuuksille annetun asetuksen (711/2001) mukaan kunta on velvollinen laatimaan ohjelmia tai suunnitelmia, jos asetuksessa annetut raja-arvot ylittyvät. Typpidioksidin raja-arvot ovat ylittyneet Helsingissä vuosina 2005, 2006 ja 2007 sekä hengitettävien hiukkasten raja-arvot vuosina 2003, 2005 ja 2006. Hiukkasten osalta kaupunki on laatinut jokaiselta ylitysvuodelta selvityksen ympäristöministeriölle ja EU:n komissiolle. Ensimmäisessä selvityksessä haettiin ns. hiekoitushiekkapoikkeamaa, jonka myös EU:n komissio hyväksyi. Huolimatta poikkeamasta on hiukkasten pitoisuuksia kuitenkin alennettava. Ilmansuojelun toimintaohjelman tavoitteena on raja-arvojen alittaminen ja pitoisuuksien edelleen alentaminen.

Muiden pääkaupunkiseudun kuntien toimintaohjelmat

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV), Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupunki laativat Helsingin kanssa samanaikaisesti omat ilmansuojelun toimintaohjelmansa. Ohjelmista on pyydetty erikseen lausunto. Näihin voi tutustua Internetissä (www.ytv.fi → ilmanlaatu). Lisäksi YTV vastasi kaikkien ohjelmien yhteisen taustaineiston laadinnasta. Kaiken kaikkiaan ohjelmia valmistui siis 5 kappaletta, joissa on yhteensä 128 toimenpidettä.

Toimenpiteiden valinta

Postiosoite PL 500 00099 HELSINGIN KAUPUNKI	Käyntiosoite Helsinginkatu 24	Puhelin +358 9 310 1635	Faksi +358 9 310 31613	Tilinro 800012-62637	Y-tunnus 0201256-6 Alv nro FI010212566
---	----------------------------------	----------------------------	---------------------------	-------------------------	---

11.3.2008

Ohjelmaehdotuksen toimenpiteiden valintaa varten laadittiin selvitys Euroopan kaupunkien ilmansuojeluohjelmien toimenpiteistä ja käytiin läpi Helsingin ja pääkaupunkiseudun kuntien yhteiset nykyiset ohjelmat ja strategiat, joissa on toimenpiteitä ilmanlaadun parantamiseksi. Merkittävimmät näistä ovat Helsingin kestävän kehityksen ohjelma (vuoteen 2010), Helsingin ekologisen kestävyuden ohjelma (vuoteen 2008), Suunnitelma katupölyhaittojen ehkäisemiseksi (lakkaa uusien ilmansuojeluohjelmien myötä) ja Pääkaupunkiseudun ilmastostrategia 2030. Lisäksi kerättiin toimenpiteitä työryhmätyöskentelyssä. Näin löydettiin yhteensä noin 140 toimenpidettä. Niiden toteutumistaso ja toteuttamiskelpoisuus arvioitiin nykyvalossa. Mikäli toimenpide arvioitiin jo toteutuneen, olevan hyvässä vauhdissa tai ettei sovellu Helsinkiin tällä hetkellä, jätettiin ne pois ohjelmasta. Jäljellejääneet toimenpiteet ryhmiteltiin eri ryhmiin ja toimenpiteiksi. Yhteensä toimenpiteitä tuli siten ehdotukseen 41 kappaletta.

Visio ja kärkihankkeet

Ilmansuojelun toimintaohjelman visioksi määriteltiin:

"Ilman epäpuhtauksien pitoisuudet ovat alentuneet pysyvästi raja-arvojen alapuolelle. Ilmanlaatu on parantunut ja sen seurauksena kaupunkilaisten terveyteen kohdistuvat ilman epäpuhtauksien aiheuttamat kielteiset vaikutukset ovat vähentyneet ja elinympäristön viihtyisyys parantunut."

Toimenpiteiden täytäntöönpanon priorisointia varten toimenpiteistä koottiin kymmenen kärkihankkeen luettelo. Kymmenen kärkitoimenpidettä satunnaisessa järjestyksessä ovat:

Maankäytön suunnittelussa huomioidaan ilmanlaatuvaikutukset

Lisätään joukkoliikenteen houkuttelevuutta

Kehitetään joukkoliikenteen poikittaislinjoja

Edistetään vähäpäästöisyyttä

Edistetään kevyttä liikennettä

Selvitetään ympäristövyöhykkeen perustamismahdollisuudet

Selvitetään ja otetaan käyttöön Helsinkiin soveltuvat liikenteen hallinta- ja hinnoittelukeinot

Koko katualueen puhdistamisen hallinta

Parannetaan katupölyn torjunnassa käytettävän kaluston laatua

Lisätään kaupunkilaisten ilmanlaatatietoutta

Toimenpiteet

I Yleiset toimenpiteet

Postiosoite

PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite

Helsinginkatu 24

Puhelin

+358 9 310 1835

Faksi

+358 9 310 31613

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201258-6

Alv nro

FI010212586

11.3.2008

Yleiset toimenpiteet käsittävät kansainvälisiä ja kansallisia toimia. Kaupungilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta panna toimia täytäntöön, mutta se voi edistää toimien toteutumista. Tavoitteena on, että kaupunki toimii aktiivisena jäsenenä sekä kansainvälisissä että kansallisissa työryhmissä vaikuttaen muun muassa verotukseen, lainsäädäntöön ja kansainväliseen päätöksentekoon sekä kannustaa muita maita kaukokulkeutuvien pienhiukkasten vähentämiseen. Helsinki toimii edelläkävijänä ja esimerkkinä ilmanlaatua parantavien toimenpiteiden käyttöönotossa sekä edistää seudun joukkoliikennehankkeiden toteutumista.

II Maankäytön suunnittelu ja liikenne

Autoliikenne on merkittävin ilmanlaadun heikentäjä, koska päästöt purkautuvat matalalle, suoraan hengityskorkeudelle. Helsingin liikenne on lähes yhtäjaksoisesti kasvanut vuodesta 1993 pääkatuverkossa. Kasvu on painottunut jo pitkään kanta-kaupungin ulkopuolelle. Henkilöautojen määrä on kasvanut pääkaupunkiseudulla nelinkertaiseksi 1960-luvun puolivälistä. Joukkoliikenteen kulkutapaosuus on viime vuosikymmeninä laskenut erityisesti seudullisesti tarkasteltuna.

Tavoitteena on, että maankäytön suunnittelussa huomioidaan ilmanlaatuvaikutukset eli sekä päästöjen muodostuminen että ihmisten altistuminen epäpuhtauksille. Joukkoliikenteen kulkutapaosuutta nostetaan tai ainakin säilytetään ennallaan liisäämällä sen houkuttelevuutta. Liikenne lisääntyy eniten poikittaislinjoilla, joten poikittaislinjojen kehittäminen on tärkeää. Toimintaohjelman yhdeksi strategisesti tärkeäksi toimenpiteeksi on kirjattu vähäpäästöisyyden edistäminen. Maailmalla on käytössä erilaisia liikenteen hallinta- ja hinnoittelukeinoja, joilla edistetään vähäpäästöisten ajoneuvojen osuutta sekä joukkoliikenteen kilpailukykyä. Keinoja ovat muun muassa ympäristövyöhyke, kannustimet vähäpäästöisten ajoneuvojen hankkimiseksi sekä ruuhkamaksut. Helsinkiin parhaiten soveltuvat ratkaisut sekä niiden käyttöönotto ja vaikutukset tulee selvittää. Kaupunginvaltuusto päätti tammikuussa ruuhkamaksuselvityksen teosta. Vähäpäästöiselle ajoneuvoille määritellään viralliset kriteerit.

Kevyen liikenteen edistäminen on ohjelman strategisesti tärkeimpiä toimenpiteitä. Pyöräilyn ja kävelyn houkuttelevuutta lisätään mm. kehittämällä kävelykeskustaa, kevyen liikenteen väylien laatua ja kaupunkipyöräkonseptia sekä tehostamalla tiedotusta ja markkinointia.

Useissa maissa yrityksille tarjotaan liikkumisenohjauspalveluja. Liikkumissuunnitelmien avulla yritykset voivat säästää kalliiden pysäköintipaikkojen kustannuksissa, ja samalla liikennemäärät vähenevät. Tarkoituksena on selvittää ja tehdä ehdotus siitä kuinka Helsinki voisi tarjota vastaavia palveluja.

Ohjelmassa esitetään myös laivaliikenteen päästöjen hallitsemiseksi toimenpiteitä: muun muassa laivojen vähäpäästöisyyden edistäminen, ympäristöperustaisen väy-

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Helsinginkatu 24

Puhelin
+358 9 310 1635

Faksi
+358 9 310 31613

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv nro
FI010212566

11.3.2008

lämmsun kehittämisen sekä satamatoiminnasta aiheutuvien päästöjen ja ilmanlaatuvaikutusten arviointi.

III Katupöly

Hiukkaspitoisuuksien raja-arvotaso ylittyy etenkin keväisin, kun lumi on sulanut ja kuivat kadut pölyävät. Kaupunki on kehittänyt katupölyn torjunnan keinoja 1980-luvun lopulta lähtien. Toimintaohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden päämääränä on katupölyongelman minimointi.

Puhdistuksen ja lumen kuljetusten kannalta tehokkain ratkaisu olisi koko katualueen puhdistus- ja kunnossapitovastuun siirtäminen yhdelle toimijalle. Tärkeä toimenpide on myös katupölyn torjunnassa käytettävän kaluston laadun parantaminen.

Katupölyongelmaa tulee ehkäistä jo ennalta huomioimalla katujen suunnittelussa ja rakentamisessa pölyämismomaisuudet ja kunnossapidon tarpeet. Myös liukkauden torjunnassa käytetyn sepelin laadun parantaminen, suolauksen toteutuksen kehittäminen sekä lumen poiston ja kuljetuksen tehostaminen ovat ohjelmassa esitettyjä ennaltaehkäiseviä toimia. Lisäksi katujen kevätpuhdistusta tulee kehittää ja nopeuttaa.

IV Energiantuotanto

Toimintaohjelmassa ei esitetä vähentämistoimenpiteitä Helsingin Energian typenoksi- ja hiukkaspäästöille, koska energiantuotannon päästöt eivät juuri vaikuta hengitysilmalaatuun korkeiden piippujen ansiosta. Näin ollen vähentämistoimillakaan ei saataisi merkittävää ympäristönsuojelullista hyötyä. Lisäksi energiantuotantolaitosten päästöjä ohjataan tarkasti hallinnollisioikeudellisella ohjauksella.

V Pienhiukkaset

Puun pienpoltto vaikuttaa merkittävästi paikalliseen ilmanlaatuun, erityisesti pienhiukkaspitoisuuksiin. Hyvälaatuisella ja kuivalla puupolttoaineella sekä oikealla polttotekniikalla voidaan kuitenkin huomattavasti vähentää muodostuvien päästöjen määrää. Toimenpiteeksi esitetään vähäpäästöisten lämmitysjärjestelmien käyttöönoton tukemista ja ohjaamista. Lisäksi kaupungin ympäristönsuojelu- ja jätehuoltomääräyksissä annetaan pienpolttoa koskevia määräyksiä.

VI Tutkimukset ja selvitykset

Toimenpiteet ilman epäpuhtauspitoisuuksien alentamiseksi vaativat usein taustaselvityksiä ja tutkimusta. Etukäteen on syytä kartoittaa toimenpiteiden toteuttamiseen vaadittavia resursseja, toimenpiteen todellisia vaikutuksia sekä toimenpiteen soveltuvuutta Helsinkiin. Ohjelman tutkimus- ja selvityshankkeet ovat:

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Helsinginkatu 24

Puhelin
+358 9 310 1635

Faksi
+358 9 310 31613

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
AV nro
FI010212566

11.3.2008

Maankäytön suunnittelu ja liikenne:

Selvitetään ympäristövyöhykkeen perustamismahdollisuudet

Selvitetään Helsinkiin soveltuvat liikenteen hallinta- ja hinnoittelukeinot

Selvitetään mahdollisuudet tarjota yrityksille kestävän liikkumisen neuvontaa

Kerätään tietoa pienimuotoisen vesiliikenteen sekä työkonoiden päästöistä ilmaan

Katupöly:

Teetetään katupölyn torjuntaan liittyviä tutkimuksia

Viestintä, koulutus ja kasvatus

Suunnitellaan liikkumisenohjauskeskus mahdollisesti perustettavan ekotehokkuuden palvelukeskuksen yhteyteen.

VII Viestintä, koulutus ja kasvatus

Ohjelman tavoitteena vuodelle 2016 on, että kaupunkilaisten ympäristö- ja ilmanlaatu-tietous on lisääntynyt teemapäivien, esitteiden ja koulutusten ansiosta. Aasukkaat pyrkivät omilla toimillaan edistämään ilman epäpuhtauspitoisuuksien alenemista, muun muassa pienpolton päästöihin vaikuttamalla, taloudellisella ajotavalla sekä käyttämällä joukkoliikennettä. Kaupungin virastojen toimintatavat ovat muuttuneet ilmanlaatua parantaviksi. Kouluissa kiinnitetään huomiota oppilaiden liikkumismuotojen valintaan. Oppilaita kannustetaan kevyenliikenteen ja julkisten kulkuvälineiden käyttöön.

Vaikutusten arviointi

Vaikuttavuuden arviointia tehtiin kuudesta eri näkökulmasta kullekin toimenpiteelle erikseen:

ilmanlaatuvaikutukset
terveysvaikutukset
muut ympäristövaikutukset
kustannukset
aikataulu
toteutettavuus

Ilmanlaatuvaikutukset

Liikenteen toimenpiteiden arviointiin on käytetty Ilmatieteen laitoksen laatimia katumalleja, joissa on mallinnettu ilman epäpuhtauksien laimenemista ja epäpuhtauspitoisuuksia erilaisilla katukuilu- ja tiealueilla sekä erilaisissa ajoneuvojakamatilanteissa. Lisäksi on käytetty YTV:n päästölaskelmia. Vaikutukset on arvioitu myös sen mukaan syntyvätkö vaikutukset lyhyellä, keskipitkällä vai pitkällä aikavälillä.

Postiosoite

PL 500

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite

Helsinginkatu 24

Puhelin

+358 9 310 1635

Faksi

+358 9 310 31613

Tilinumero

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6

Alv nro

FI010212566

11.3.2008

Katupölyn torjuntaa koskevien toimenpiteiden ilmanlaatuvaikutusarvion ovat tehneet FT Kaarle Kupiainen ja FT Heikki Tervahattu Nordic Envicon Oy:stä. Katupölytoimenpiteiden ilmanlaatuvaikutus on arvioitu sanallisen kuvauksen lisäksi seuraavalla asteikolla:

vähäinen vaikutus katupölyyn
selvä vaikutus katupölyyn
merkittävä vaikutus katupölyyn

Toimenpiteet, joiden ilmanlaatuvaikutuksia ei ole voitu arvioida katukuilumallien, päästölaskelmien tai katupölyarvioiden perusteella, on arvioitu yleisemmällä tasolla.

Tarkempi kuvaus ilmanlaatuvaikutuksista on esitetty erillisessä Internetissä julkaisussa vaikutustenarviointiraportissa.

Muut ympäristövaikutukset

Toimenpiteillä on ilmanpäästöjen lisäksi yleensä vaikutusta myös meluun ja hiilidioksidipäästöihin sekä ne lisäävät kaupunkilaisten viihtyisyyttä. Joillakin toimenpiteillä voi olla vastakkainen vaikutus esimerkiksi hiilidioksidipäästöihin tai melutasoon.

Hiilidioksidipäästöt aiheutuvat pääosin lämmön- ja sähkönkulutuksesta sekä liikenteestä. Päästökehitys riippuu jatkossa erityisesti maankäytön suunnittelun, rakentamisen, liikennesuunnittelun ja energiantuotannon ratkaisuista. Esimerkiksi vähäpäästöisten ajoneuvojen käyttöönotto vähentää sekä hiukkas- että hiilidioksidipäästöjä. Kaupunginvaltuusto teki tammikuussa merkittävät energiapolitiittiset linjaukset, jotka tukevat ilmansuojelun toimintaohjelmaa.

Helsingin kaupunki valmistelee parhaillaan ympäristömeludirektiivin velvoittamana meluntorjunnan toimintasuunnitelmaa meluhaittojen vähentämiseksi. Monilla toimenpiteillä voidaan vaikuttaa suotuisasti sekä ilmanlaatuun että meluun.

Terveysvaikutukset

Päästötietojen ja ilmanlaatuvaikutusten perusteella tehdyt sanalliset arviot toimenpiteiden vaikutuksista väestön altistumiseen ja terveyteen perustuvat Kansanterveyslaitoksen viimeaikaisiin tutkimuksiin Pääkaupunkiseudulla. Toimenpiteiden terveysvaikutusten arvioinnit on tehnyt erikoistutkija Raimo O. Salonen Kansanterveyslaitokselta. Arviointi on tehty kolmiportaisella luokituksella:

hieman
selvästi
hyvin merkittävästi

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Helsinginkatu 24

Puhelin
+358 9 310 1635

Faksi
+358 9 310 31613

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv nro
FI010212566

11.3.2008

Terveysten kannalta tärkeimpiä ilmansaasteita ovat liikenteestä, puun pienpoltosta ja muista polttolähteistä peräisin olevat pienhiukkaset. Otsoni ja katupölyn karkeat hengitettävät hiukkaset lisäävät lähinnä hengityssairaiden oireita ja voivat jossain määrin lisätä heidän sairaalakäyntejään, mutta niillä on vähän tai ei ollenkaan vaikutusta väestössä esiintyvään kuolleisuuteen. Typpidioksidi ja hiilimonoksidi kuvasivat suurella todennäköisyydellä epäsuorasti liikenneperäisiä pienhiukkaskoostumuksia ja ultrapieniä hiukkasia eivätkä niinkään itse aiheuta nykypitoisuuksissa merkittäviä terveyshaittoja.

Näin ollen polttoperäisille pienhiukkaskoostumuksille altistumisen vähentyessä, esim. liikennemäärien pienentymisen tai ajoneuvojen ja pientulisijojen yksikköpäästöjen pienentymisen ansiosta, tulevat sekä hengitys- että sydänsairaiden oireet, sairaalahoidot ja ennenalkainen kuolleisuus pienentymään. Katupölyn karkeille hengitettävillä hiukkasilla altistumisen vähentyessä, esim. liikennemäärien pienentymisen tai tehostuneen hiekanpolston ansiosta, tulevat hengityssairaiden oireet ja sairaalahoidot pienentymään.

Kustannukset

Kustannusarvioinnissa arvioidaan toimenpiteen toimeenpanosta aiheutuvia kustannuksia. Kustannusarvio on karkea. Tarkoituksena on eritellä minkä toimenpiteiden toteuttaminen vaatii kaupungilta erillisen rahoituksen ja mitkä toimenpiteet voidaan toteuttaa nykyisin resurssein.

Ohjelmasta kuuleminen

Kaupunkilaisille oli mahdollista kommentoida ohjelmaluonnosta ja antaa siitä palautetta 31.3.2008 asti. Samanaikaisesti kaupungin sidosryhmiltä pyydettiin lausunnot, joka hoidettiin keskitetysti YTV:ltä kaikkien pääkaupunkiseudun kuntien ohjelmista. Internetiin avattiin sivusto, josta löytyy toimintaohjelmaluonnos ja sen lyhennelmä, ohjelman terveys- ja ympäristövaikutusten arviointiraportti sekä palautelomake. Kaupungin keskustelufoorumiin Suoraan Stadista avattiin (www.hel2.fi/keskustelu) keskustelu. Netittömiä varten ohjelma laitettiin tutustuttavaksi noin 50 kaupungin toimipaikkaan kuten kirjastoihin. Yhdessä YTV:n sekä Espoon, Vantaan ja Kauniainen kaupunkien kanssa järjestettiin yhteistilaisuudet yleisölle ja lausunnon antajille.

Seuranta

Ohjelman seurannasta toimitetaan kolmen vuoden välein raportti ympäristöministeriön kautta EU:n komissiolle. Ensimmäinen selonteko ohjelman toteutumisesta valmistuu vuoden 2011 kesäkuussa. Toinen selvitys valmistuu vuoden 2014 kesäkuussa. Ohjelman viimeinen seurantaraportti toimii samalla ohjelman toteutusra-

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Helsinginkatu 24

Puhelin
+358 9 310 1635

Faksi
+358 9 310 31613

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv nro
FI010212586

11.3.2008

porttina ja sen tulee olla valmis vuoden 2017 kesäkuussa. Seurannasta vastaa kaupungin ilmansuojelutyöryhmä.

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Typidioksidin raja-arvot ovat ylittyneet Helsingissä vuosina 2005, 2006 ja 2007 sekä hengitettävien hiukkasten raja-arvot vuosina 2003, 2005 ja 2006.

Ilman epäpuhtauspitoisuuksille on annettu ilmansuojeluasetuksessa (711/2001) raja-arvot. Niillä määritellään suurimmat hyväksyttävät pitoisuudet, joita ei saa ylittää. Raja-arvot on asetettu terveydellisin perustein. Typidioksidin raja-arvot on saavutettava vuoteen 2010 mennessä. Hiukkasten tuli alittaa raja-arvot 1.1.2005. Asetuksen mukaan kunta on raja-arvon ylittyessä velvollinen tekemään ohjelmia tai suunnitelmia raja-arvojen ylittymisen estämiseksi.

Helsingin ilmansuojelun toimintaohjelma koostuu pitkän tähtäimen toimista ilman epäpuhtauspitoisuuksien alentamiseksi. Nopeissa ilmanlaadun heikkenemistilanteissa toimitaan kaupunginhallituksen 24.9.2007 hyväksymän varautumissuunnitelman mukaisesti.

Ilmansuojelun toimintaohjelma on laadittu vuosille 2008–2016 eli kahdelle valtuustokaudelle, koska monet esitetyt toimet vaativat pitkää valmistelu-aikaa ja vaikutukset näkyvät usein vasta usean vuoden kuluessa. Ohjelma sisältää toimenpiteitä raja-arvot ylittäneille typidioksidin ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksien alentamiseksi. Lisäksi ohjelmaan on otettu mukaan myös plenihiukkaset, koska ne on todettu tutkimuksissa erittäin haitallisiksi terveydelle. Ohjelmassa esitetyt toimet vähentävät yleisesti myös muita ilman epäpuhtauksia sekä hiilidioksidipäästöjä.

Helsinki on kunnostautunut aiempina vuosina esimerkiksi Autottoman päivän aikana kevyen liikenteen viestinnässä ja on toteuttanut pyöräilyn kaksinkertaistamisohjelmaa. Siitä huolimatta kevyen liikenteen kulkuta-pausuus ei ole viime vuosina kasvanut.

Kevyt liikenne on puhtain ja terveellinen liikkumisen muoto ja siksi myös kevyt liikenne olisi lisättävä ohjelman kappaleen VII (Viestintä, koulutus ja kasvatus) tavoitealueisiin ja sille olisi määriteltävä toimenpiteet, toteutustavat ja vastuutahot muiden tavoitealueiden tavoin.

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Helsinginkatu 24

Puhelin
+358 9 310 1635

Faksi
+358 9 310 31613

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
AIV nro
FI010212566

11.3.2008

Ympäristölautakunta toteaa, että on tärkeää ohjelman hyväksymisen jälkeen alkaa aktiivisesti toteuttaa esitettyjä toimenpiteitä. Toteutus vaatii riittäviä henkilö- ja talousresursseja, mikä tulee kunkin toimenpiteestä vastuullisen hallintokunnan ottaa toimintaa ja taloutta suunniteltaessa huomioon.

Kirje kaupunginhallitukselle (PL 1) ja pöytäkirjanote ympäristönsuojelija tutkimusyksikölle (Viinanen).

Merkittiin, että Riku Eskelinen Kati Vierikon kannattama teki lisäysehdoituksen, että esityslistan sivulle 68 toiseksi kappaleeksi lisätään seuraava teksti:

"Helsinki on kunnostautunut aiempina vuosina esimerkiksi Autottoman päivän aikana kevyen liikenteen viestinnässä ja on toteuttanut pyöräilyn kaksinkertaistamisohjelmaa. Siitä huolimatta kevyen liikenteen kulkuta-
paosuus ei ole viime vuosina kasvanut.

Kevyt liikenne on puhtain ja terveellinen liikkumisen muoto ja siksi myös kevyt liikenne olisi lisättävä ohjelman kappaleen VII (Viestintä, koulutus ja kasvatusta) tavoitealueisiin ja sille olisi määriteltävä toimenpiteet, toteutustavat ja vastuutahot muiden tavoitealueiden tavoin."

Keskustelun päätyttyä puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko Riku Eskelisen kannatettu ehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut ehdotusta, totesi puheenjohtaja sen tulleen yksimielisesti hyväksytyksi.

Lisätiedot:

Viinanen Jari, ympäristötarkastaja, puhelin (09) 310 31519

YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Lea Saukkonen
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXX

Jaana Junnila
toimistopäällikkö

Postiosoite
PL 500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Helsinginkatu 24

Puhelin
+358 9 310 1635

Faksi
+358 9 310 31613

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv nro
FI010212566

Kaarina Vuorivirta

11.3.2008

Ryj/ESA

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2008-59/811
Stn dnro	
Saap./Ant.	14-03-2008

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTA-
OHJELMASTA 2008-2016

HelSa 2008-29

Satamalautakunta toteaa otsikkoasiasta lausuntonaan seuraavaa:

Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelma 2008-2016 sisältää lukuisia tärkeitä toimenpiteitä ja tavoitteita. Niistä 14 koskee Helsingin Satamaa ja niistä seitsemässä on Helsingin Satama vastuutahona. Seitsemässä Helsingin Satama on yhteistyötahona.

Kolme esitettyä toimenpidettä koskee varsinaista satamatoimintaa. Nämä ovat seuraavat:

Toimenpide II.12 Laivaliikenteen päästöjen hallinta

Toimenpide-ehdotus sisältää tavoitteen katalysaattoreiden käytön edistämistä laivojen moottoreissa sekä maasähköllyntämahdollisuuksien edistämisen.

Laivaliikenne on kansainvälistä, joten muutokset vaatimuksiin ja määräyksiin tulee perustua kansainvälisiin määräyksiin.

Kansainvälisen merenkulkujärjestön IMO:n määräys Marpol 73/78 liite VI koskee ilmansuojelua. Sen mukaan Itämerellä olevien alusten polttoaineiden rikkipitoisuuden on oltava $\leq 1,5$ %. Sopimus tuli Itämerellä voimaan 19.5.2006. Samaa asiaa koskeva Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/33/EY meriliikenteessä käytettävistä polttoainelsta on Suomessa pantu käytäntöön valtioneuvoston asetuksilla 688/2006 ja 689/2006, jotka tulivat voimaan 11.8.2006. Lisäksi tämän mukaan vuonna 2010 pitää alusten käyttää satamassa $< 0,1$ % rikkiä sisältäviä polttoainetta, mikäli alus seisoo satamassa yli kaksi tuntia tai kytkeytyä maasähkөөn satamassaolon ajaksi.

Kaarina Vuorivirta

11.3.2008

IMO on uusimassa Marpol 73/78 liitettä VI koskien ilmansuojelua. Tiukennuksia ollaan tekemässä alusten NOx päästöihin. Ehdotukset uusiksi vaatimuksiksi koskevat uusien alusten typenoksidipäästöjen rajoja. Ensin tiukennukset olisivat n. 20 % ja ne olisi saavutettavissa moottoriteknisin keinoin (Tier II) ja ne koskisivat moottoreita, jotka on asennettu 1.1.2011 jälkeen. Tiukemmat vaatimukset tulisivat voimaan 1.1.2015 jälkeen asennetuille moottoreille (Tier III). Tiukempien vaatimusten suhteen on esitetty useita vaihtoehtoja. Uudistustyö on alkanut ja tavoitteena on, että uusi liite VI on valmis noin vuonna 2010.

Helsingin Satama on selvittänyt Eteläsatamassa laivapaikoittain edellytyksiä laivojen päästöjen vähentämiseksi. Helsingin Satama perustaa satamassa toimijoiden kesken ympäristöfoorumin, jossa tullaan neuvottelemaan varustamoiden kanssa millä edellytyksillä päästöjä voitaisiin vähentää satamassaolon aikana.

Toimenpide II.13 Asetetaan ympäristöperusteiset satama- ja väylämaksut

Suomessa kauppamerenkulku maksaa erilaisia maksuja valtiolle, satamanpitäjille ja palveluja tuottaville yhteisöille. Valtio perii muun muassa väylämaksua, öljynsuoja-rahastomaksua ja lastimaksua. Lisäksi satamilla on erilaisia maksuja kuten tavaramaksut, alusmaksut, jätehuoltomaksut ja erilaisista palveluista aluksilta perittävät maksut. Kauppamerenkululle palveluja tuottavat myös esimerkiksi Luotsausliikelaitos, satamaoperaattorit ja alusten asiamiehet, joilla kaikilla on omat maksunsa. Näistä maksuista ainoastaan öljynsuoja-rahastomaksun voidaan katsoa perustuvan ympäristönäkökulmaan. Joissakin satamissa alukset saavat ympäristöystävällisyyden perusteella alennusta satamamaksuista. Helsingin Sataman alusmaksut säännöllisen matkustajaliikenteen aluksille, joiden käyttämän polttoaineen rikkipitoisuus on < 1 %, ovat 25 % pienemmät kuin muille matkustaja-aluksille.

Merenkululaitos on tehnyt väylämaksun kokonaisuudistuksesta esityksen liikenne- ja viestintäministeriölle. Esityksessään Merenkululaitos toivoo, että laivojen väylämaksujärjestelmää tarkasteltaisiin pikaisesti ja selvitetäisiin miten nykyistä järjestelmää voidaan kehittää niin, että siinä otetaan huomioon alusten päästöt. Tavoitteena olisi luoda järjestelmään sellainen kannustin, joka auttaa varustamoja ja teollisuutta käyttämään ympäristöystävällisempiä kuljetusratkaisuja.

Mikäli väylämaksuissa otettaisiin huomioon alusten päästöt, olisi sataman huomattavasti helpompi kehittää omia satamamaksujärjestelmiään ympäristöperusteisiksi. Tällöin maksujen määräytyminen ja niiden valvonta voisi perustua merenkulkulaitoksen todistuksiin, kuten Ruotsissa tapahtuu.

Toimenpide II.14 Kehitetään satamatoiminnan päästö- ja ilmanlaatu-arviointia.

Päästö- ja ilmanlaatuarvioinnin kehittäminen on otettu huomioon Helsingin Sataman ympäristöohjelmassa.

YTV:llä oli vuonna 2007 siirrettävä mittausasema Unioninkadun eteläpäässä satamatoimintojen vaikutusten arvioimiseksi. Kyseinen asema on vuonna 2008 Länsisatamassa. Asemalta saadaan reaaliaikaisia tietoja ilman rikkidioksidipitoisuuksista, typen oksidien pitoisuuksista ja hiukkaspitoisuuksista. Helsingin Satama osallistuu mittausaseman kustannuksiin ympäristölupiansa velvoittamana. Lisäksi vuonna 2008 asennetaan satamien vaikutusalueelle passiivikeräimiä, joista saadaan tietoa satamatoiminnan pakokaasupäästöistä lähialueilla.

Helsingin Satama on sopinut Satamatieto Oy:n kanssa satamapäästömallin kehittämisestä. Kehittämistyössä ovat mukana myös VTT, Suomen Satamaliitto sekä useat muut satamat. Tarkoitus on tehdä laskentamalli, joka perustuu aluskäynteihin, liikenteen määrään sekä alusten moottoreiden teknisiin tietoihin. Laskentamallilla tullaan saamaan vertailukelpoisia tietoja eri satamista.

Muut toimenpiteet, joissa Helsingin Satama on joko vastuutahona tai yhteistyötahona otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon Helsingin Sataman ympäristöohjelmassa.

Helsingin Satama on pyrkinyt siihen, että sen kantakaupungin matkustajaterminaalit olisivat raitiotieyhteyden varrella. Tämä edistää terminaalien saavutettavuutta ja vähentää liikenteen päästöjä. Siksi satamalautakunta pitääkin tärkeänä kiirehtiä Länsiterminaalien raitiotieyhteyden toteuttamista alkuperäisen aikataulun (v. 2011) mukaisesti.

Kaarina Vuorivirta

11.3.2008

Satamalautakunta pitää ilmansuojelun tavoiteohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä tärkeinä, mutta korostaa, että mahdollinen ympäristövyöhyke ei saa aiheuttaa matkustajalaivoille kulkevan raskaan liikenteenkään ruuhkautumista ja vaikeuttaa laivoille pääsyä.

Lisätiedot:

Kallio Jukka T, satamakapteeni, puhelin 310 33676

SATAMALAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Tuovi Allén
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Tero Leponiemi
pöytäkirjanpitäjä

RL, LJ

18.3.2008

Liite
Bilaga

2008-59/811

Pyöräily

Kaupunginhallitus
Hallintokeskus
Kirjaamo
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2008-220/811
Stn dnro	
Saap./Ank.	20-03-2008

**LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMAN 2008-2016
LUONNOKSESTA.**

Lausuntopyyntö Halke 2008 – 59 / 811, 31.1.2008

Toimintaohjelmat liittyvät rakennusvalvonnan toimialaan erityisesti pyöräpysäköinnin, katu- ja työmaapölyn sekä pienpolton osalta. Suurimpina välittömästi ilmanlaatuun vaikuttavia ovat katupöly ja pienpolto.

Huomioita toimenpideohjelmasta verrattuna Helsingin rakennusvalvonnan käytäntöihin

**II Maankäyttö/Toimenpide 5
"Edistetään kevyttä liikennettä"
Pyöräpysäköinti**

Helsingin toimintaohjelmasta puuttuu rakennusvalvontaviraston rooli pyöräpysäköinnin edistäjänä. Ehdotamme asian lisäämistä myös Helsingin toimenpideohjelmaan, kuten muut pääkaupunkiseudun kaupungit ovat tehneet. Kevyen liikenteen houkuttelevuutta lisätään: laaditaan selvitys pyöräpysäköinnin kehittämiseksi, koulutetaan rakennusvalvontaviraston henkilöstöä sekä edellytetään lupaprosessin yhteydessä riittävien ja korkealaatuisten pyöräpysäköintipaikkojen toteuttamista. Asiasta on määrätty myös voimassaolevassa Helsingin rakennusjärjestyksessä. Sen 18 §:n 3 momentin mukaan tontilta on varattava riittävästi tilaa polkupyörien asianmukaista säilyttämistä varten

Rakennuslupaprosessin yhteydessä arvioidaan pyöräpysäköintipaikkojen sijoitusta ja riittävyttä. Suunnitteluohjeena käytetään viraston laatimaa yhteistilaohjetta sekä RT-kortin pyöräpysäköintiohjetta.

III Katupöly/ Toimenpide 10 "Lisätään lumen kuljetuksia erityisesti ajoratojen läheisyydessä"

Rakennusvalvontavirasto valvoo kiinteistöjen vastuulla olevien kevyenliikenteen väylien talvikunnossapitoa ja esteettömyyttä. Rakennusval-

Postiosoite
Rakennuslautakunta
PL 2300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Rakennuslautakunta
Siltasaarencatu 13
Helsinki 53

Puhelin
(09) 310 2611

Faksi
(09) 310 26206

Internet
<http://www.rakvv.hel.fi>
Sähköposti
rakennusvalvonta@hel.fi

vontavirastolle kuuluu nimenomaan vain kevyenliikenteen väylien talvikunnossapidon ja liukkauden valvonta. Tarvittaessa huomautetaan lumen kasautumisesta kevyen liikenteen väylille tai ajoradalle omien havaintojen tai tulleiden ilmoitusten perusteella. Ajoradat eivät kuulu rakennusvalvontaviraston talvikunnossapidon valvontaan. Rakennusvalvontavirastolla on kaksi rakennusmestaria, joiden osatehtäviin koko Helsingin alueella katualueiden valvonta kuuluu. Valvonnan tehostamiseen ei ole käytettävissä lisäresursseja.

Kiinteistöjen puhtaanapidon tehostaminen: Rakennusvalvontavirasto on (vain) puhelimitse yhteydessä kiinteistöihin. Rakennusvalvontaviraston resurssit eivät riitä roskaisuuden valvontaan.

Katupöly nivoutuu osittain lumien poisvientiin mutta on pääasialla ajoratojen kevätpuhdistuksesta nouseva ilmiö. Rakennusvalvonnalla on vain mahdollisuus olla yhteydessä rakennusvirastoon. Kiinteistöjen ja rakennusviraston yhteistyö on avainasemassa katupölyn vähentämisessä. Kiinteistöjen jalkakäytävän ja ajoradan yhtäaikainen puhdistaminen keväällä on oleellista. Rakennusvalvontaviraston edustaja on katupölytyöryhmässä.

Rakennusvalvontavirasto valvoo talvikuukausina kiinteistöjen jalkakäytävien ja kevyenliikenteenväylien ja eräiden yleisten alueiden liukkaudentorjuntaa. Hiekoituksen poistoon kiinnitetään huomiota, jos ilmenee puutteita kiinteistöjen hiekanpoistossa.

**V Plenhiukkaset, toimenpide 1
"Ohjataan vähäpäästöisten lämmitysjärjestelmien käyttöön"
Pienpoltto**

Ympäristöministeriössä on valmisteltu Suomen rakentamismääräyskoelmaan tulevaa osaa D8, joka koskee puupolttoaineita käyttävien lämmityslaitteiden päästöjä ja hyötysuhteita. Määräyskokoelman tätä tarkoittava luonnos on päivätty 30.6.2006. Lähtökohtana on, että rakennuksen lämmitysjärjestelmät suunnitellaan ja rakennetaan siten, että päästöjen alhainen taso ja hyvä energiatehokkuus voidaan saavuttaa. Määräyksiä ja ohjeita noudatettaisiin myös liitettäessä lämmitysjärjestelmä käyttökelpoiseen olemassa olevaan hormiin tai korjauksissa, kun lämmitysjärjestelmään kohdistuva korjaus vastaa sen uudistamista kokonaan.

Pienhiukkaspäästöjen vähentämiseksi on kiirehdittävä jätteenpolttolaitoksen rakentamista ja kehitettävä kiinteistöjen jätteiden lajittelemista siten, että energialajäte eritellään muusta jätteestä ja käytetään jätteenpolttolaitoksessa kaukolämmön tuotantoon.

RL, LJ

18.3.2008

Jos määräyskokoelman osa D8 säädetään, tulee rakennusvalvonta osaltaan valvomaan sen toteutumista.

Parhaillaan (maaliskuu 2008) on lausuntokierroksella hallituksen esitysluonnos maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi. Esitysluonnokseen sisältyy ehdotus mahdollisuudesta määrätä asemakaavassa rakennuksen liittämistä kaukolämpöverkkoon tietyin ehdoin. Helsingissä pientaloista kaukolämmön piirissä on noin 30 %. Rakennusvalvontaviraston lausunnossa (6.3.2008) hallituksen esitysluonnoksesta on säännösehdotusta pidetty asianmukaisena. Samalla on kuitenkin todettu, että nimenomaan Helsingin oloissa merkityksellistä olisi myös saada lakiin mahdollisuus määrätä kiinteistöt liittymään kaukokylmään.

Rakennuslautakunta esittää, että mahdollisuus määrätä kaukolämpöön liittämistä tulisi koskea ainoastaan uusia kiinteistöjä. Vanhoja kiinteistöjä tulisi kannustaa kaukolämpöön liittymiseen maksuhelpotuksin.

Yhteenveto toimenpiteistä (taulukot)

Yhteenvetotaulukko 8 koskee rakennusvalvontavirastoa vastuu- tai yhteistyötahona. Taulukossa esitetään edellä olevien seikkojen lisäksi rakennusvalvontaan ulottuvina toimenpiteinä eräitä kaikkia hallintokuntia koskevia tavoitteita. Niiden osalta voi todeta, että rakennusvalvonnan osuus pienenä hallintokuntana ei ole kovin merkittävä. Mainittakoon esimerkkinä kaupungin omat toimet vähäpäästöisten ajoneuvojen käytön edistämiseksi ja julkisen liikenteen hyödyntämiseksi. Rakennusvalvonnalla ei ole käytössään yhtään omaa virka-autoa. Muutama virkakäyttöön tarkoitettu polkupyörä sen sijaan on. Viraston työntekijöiden omien ajoneuvojen ajatut kilometrimäärät työtehtävien vuoksi ovat olleet laskusuunnassa jo useita vuosia.

(Lauri Jääskeläinen, 310 26220)

RAKENNUSLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kauko Koskinen
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marjut Kaukko
pöytäkirjanpitäjä

Postiosoite
Rakennuslautakunta
PL 2300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Käyntiosoite
Rakennuslautakunta
Siltasaarencatu 13
Helsinki 53

Puhelin
(09) 310 2611

Faksi
(09) 310 26206

Internet
<http://www.rakvv.hel.fi>
Sähköposti
rakennusvalvonta@hel.fi

18.3.2008

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2008-53/811
Stn dnr	
Saap./Ant.	28-03-2008
	LS

LS

OPETUSLAUTAKUNNAN LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE
HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMAN
2008-2016 LUONNOKSESTA

Opev 2008-83, 2008-91

Opetuslautakuntaa on pyydetty antamaan lausunto Helsingin kaupungin YTV:n ilmansuojelun toimintaohjelman luonnoksesta 2008–2016. Aineistossa oli lisäksi Espoon, Vantaan ja Kauniaisten ilmansuojelun toimintaohjelman luonnokset, joista kootaan YTV:n yhteinen toimintaohjeluonnos. Opetusvirasto on valmistellut lausunnon kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelman luonnoksesta.

www.ytv.fi/ilmanlaatu -> tietoa ilmansuojelusta -> ilmansuojeluohjelma

Taustaa:

Ilmanlaadun raja-arvot on annettu ilmanlaatuasetuksessa (711/2001). Asetuksen mukaan kunta on velvollinen laatimaan ohjelmia tai suunnitelmia raja-arvojen ylittyessä tai ollessa vaarassa ylittyä. Pääkaupunkiseudulla on ilmanlaadun mittauksin todettu hengitettäville hiukkasille ja typpioksidille annettujen raja-arvojen ylityksiä Helsingissä. Tästä syystä YTV:n puitteissa Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa ovat laatineet ilmansuojelun toimintaohjelmat vuosille 2008–2016. Lisäksi YTV on laatinut ohjelmille yhteisen tausta-aineiston: Ilmanlaatu ja siihen vaikuttavat tekijät pääkaupunkiseudulla.

Opetuslautakunta toteaa seuraavaa:

YTV:n ilmansuojelun toimintaohjelman luonnokseen on kerätty monipuolisesti tietoa koko YTV:n alueelta erilaisin mittauksin.

18.3.2008

Tavoitetila 2016

"Kaupunkilaisten ympäristötietous on lisääntynyt teemapäivien, esitteiden ja koulutusten ansiosta. Asukkaat pyrkivät omilla toimillaan edistämään ilman epäpuhtauspitoisuuksien alenemistä. Kaupungin virastojen toimintatavat ovat muuttuneet ilmalaatua parantaviksi. Kouluissa kiinnitetään huomiota oppilaiden liikkumismuotojen valintaan. Oppilaita kannustetaan kevyen liikenteen ja julkisten kulkuvälineiden käyttöön."

Opetusvirasto voi toimia välillisesti ilmansuojelun kehittämiseksi. Opetusvirasto voi olla mukana toimintaohjelman v. 2016 tavoitteen toteutuksessa erityisesti ilmasuojelun valistuksen ja koulutuksen osalta. Samalla edistetään koulujen kautta asukkaiden tietoisuutta ilmanlaadusta, siihen vaikuttavista tekijöistä ja asukkaiden omista vaikutusmahdollisuuksista ilmanlaadun parantamiseksi ja altistumisen vähentämiseksi.

Opetusvirasto on lisäksi mukana kehittämässä yhteistyötä ympäristökasvattajien ja ympäristötoimijoiden kanssa.

Opetusvirasto pyrkii omalta osaltaan mahdollisuuksien mukaan mm. kouluverkko-suunnitelmissa ottamaan huomioon maankäytön ja liikenteen yhteensovittamisen ja joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun edistämisen. Opetusvirasto on mukana rakennusten ekotehokkuuden kehittämishankkeessa, jolla pyritään vähentämään rakennuksista aiheutuneita päästöjä. Lisäksi on käynnissä Latokartanon peruskoulussa Gardenian ja Helsingin Energian kanssa yhteistyössä tuulivoimalahanke, jossa lapset tutustuvat erilaisiin uusiutuvan energian tuotantomuotoihin.

Opetusvirasto osallistuu myös aurinkoenergiահankkeeseen. Tuloksia ja kokemuksia voidaan esitellä ohjelman mukaan suunniteltavissa näyttelyissä.

18.3.2008

Lautakunta katsoo, että ilmansuojelun toimintaohjelman 2008–2016 toimenpiteet huomioidaan opetusviraston toimintasuunnitelmissa ja käytännön ohjelmissa.

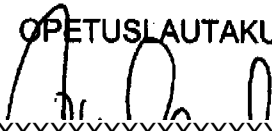
Lisätiedot:

Pirkkalainen Harri, talousjohtaja, puhelin 310 86278

Manner Seppo, erityissuunnittelija, puhelin 310 86854

Kaura-aho Pertti, valmiussuunnittelija, puhelin 310 86357

OPETUSLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tuomas Nurmela
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Merja Aalto-Setälä
pöytäkirjanpitäjä

20.3.2008

Mi/ES

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2008-59/811
Stn dnro	
Saap./Anl.	26-03-2008

HKL	
26.03.2008	
Dnro	2008-89/811

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTA-
OHJELMASTA VUOSILLE 2008 - 2016

Halke 2008 - 59 / 811 31.1.2008

(Maaraaika 31.3.2008)

Hallintokeskus pyytää lausuntoa vuosille 2008-2016 laaditusta Helsingin ilmansuojelun toimintaohjelmasta. Lausuntopyyntö koskee Helsingin omaa toimintaohjelmaa, joka vastaa YTV:n, Espoon, Kauniaisten ja Vantaan itselleen laatimia ilmansuojelun toimintaohjelmia.

Ilmanlaadun raja-arvot on annettu ilmanlaatuasetuksessa (711/2001). Asetuksen mukaan kunta on velvollinen laatimaan ohjelmia tai suunnitelmia raja-arvojen ylittyessä tai ollessa vaarassa ylittyä. Pääkaupunkiseudulla on ilmanlaadun mittauksin todettu hengitettävälle hiukkasille ja typpidioksidille annettujen raja-arvojen ylityksiä Helsingissä. Tästä syystä YTV, Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa ovat laatineet ilmansuojelun toimintaohjelmat vuosille 2008-2016. Lisäksi YTV on laatinut ohjelmille yhteisen tausta-aineiston Ilmanlaatu ja siihen vaikuttavat tekijät pääkaupunkiseudulla.

Hallintokeskus pyytää yksilöimään mitä toimenpidettä lausunto koskee. Lausunnonpyytäjä toivoo kannanottoja erityisesti ilmanlaadun parantamiseksi esitetyistä tavoitteista ja toimenpiteistä sekä toimintaohjelmien tausta-aineistoista.

Joukkoliikennelautakunta toteaa asiasta lausuntonaan seuraavaa:

Ilman epäpuhtauspitoisuuksia koskevan ilmanlaatuasetuksen mukaan kunta on velvollinen laatimaan ohjelmia tai suunnitelmia raja-arvojen ylittyessä tai ollessa vaarassa ylittyä. Raja-arvot määrittelevät suurimmat hyväksyttävät pitoisuudet, joita ei saa ylittää. Pääkaupunkiseudun ilmanlaadun mittauksissa on havaittu Helsingissä tapahtuneita typpioksidin sekä hengitettävien hiukkasten hyväksyttävien pitoisuuksien ylityksiä.

Postiosoite
PL 1400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
HKL-kirjaamo@hkl.hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/HKL/>

Puhelin   Faksi
+358 9 310 1071   +358 9 310 35051

Y-tunnus
0201256-6

20.3.2008

Ylityksiä on mitattu Helsingin vilkkaasti liikennöidyissä katukuiluissa sekä keskustan vilkasliikenteisimmillä alueilla. Ylitysalueet ovat tyypillisesti vilkkaasti liikennöityjä ja niissä rakennukset heikentävät ilmaansaasteiden laimenemista.

Typidioksidin vuosiraja-arvon ylityksiä on mitattu Mannerheimintien mittausasemalla sekä Runeberginkadulla, Hämeentiellä ja Töölöntullissa. Ylityksiä on mitattu vuosina 2003, 2005 - 2007. Raja-arvon arvioidaan ylittävän Helsingissä kapeissa katukuiluissa, joiden liikennemäärät ovat yli 10 000 ajoneuvoa vuorokaudessa ja leveissä katukuiluissa, joiden liikennemäärät ovat yli 15 000 ajoneuvoa vuorokaudessa. Tällaisia katuosuuksia arvioidaan Helsingissä olevan noin kahdeksan kilometriä. Ajoneuvojen ohella ilmanlaatuun ja hiukkaspitoisuuksiin vaikuttaa merkittävästi myös katupöly.

Hengitettävien hiukkasten ja typidioksidin vuorokausipitoisuuksia koskevat kansalliset ohjearvot ylittyvät myös paikoin Espoossa ja Vantaalla.

Helsinki, YTV, Espoo, Kauniainen ja Vantaa ovat laatineet kuntakohtaiset ilmansuojelun toimintaohjelmat vuosille 2008–2016. Toimintaohjelmat perustuvat pääkaupunkiseudun ilmansuojeluohjelmaan. Toimenpideohjelmien tavoitteena on, että ilman epäpuhtauksien pitoisuudet alenevat pysyvästi raja-arvojen alapuolelle. Lisäksi tavoitteena on yleisesti ilmanlaadun parantaminen ja ilman epäpuhtauksien haitallisten vaikutusten vähentäminen. Kuntakohtaisen toimintaohjelman lisäksi on laadittu erillinen seutuliikennettä koskeva seudullisen joukkoliikenteen poikkeusliikennesuunnitelma typidioksidin varalle ja kaupunginhallituksen hyväksymä Helsingin kaupungin varautumissuunnitelma ilman epäpuhtauspitoisuuksien äkillisen kohoamisen varalle. Näiden lisäksi YTV on laatinut raportin johon on koottu taustatietoja pääkaupunkiseudusta, ilmanlaadusta ja siihen liittyvistä tekijöistä. Raporttiin on sisällytetty tietoja ilmanlaatuun liittyvistä lainsäädännöstä, kansainvälisistä sopimuksista ja kansallisista ja alueellisista strategioista ja ohjelmista. Raportissa esitetyt tiedot ovat kuntakohtaisten toimintaohjelmien tausta-aineistoa.

Postiosoite
PL 1400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
HKL-kirjaamo@hkl.hel.fi

Käyntiosoite
Toinen linja 7
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/HKL/>

Puhelin   Faksi
+358 9 310 1071   +358 9 310 35051

Y-tunnus
0201256-6

20.3.2008

Helsingin ilmansuojelun toimintaohjelma

Helsingin toimenpiteet on jaoteltu seitsemään kokonaisuuteen. Helsingin ilmansuojelua edistävät toimenpidekokonaisuudet ovat: 1) Yleiset toimenpiteet, 2) Maankäytön suunnittelu ja liikenne, 3) Katupöly, 4) Energiatuotanto, 5) Plenhiukkaset, 6) Tutkimukset ja selvitykset ja 7) Viestintä, koulutus ja kasvatust.

Helsingin toimintaohjelmassa on kullekin toimenpiteelle määritelty tavoite, vastuutaho ja vaikutukset. Vaikuttavuuden arvioinnissa on käsitelty ilmanlaatua ja muita ympäristövaikutuksia, kustannuksia, aikataulua ja toimenpiteen toteutettavuutta.

Ilmanvaikutusten arvioinnissa on käytetty Ilmatieteen laitoksen leviämislaskelmia ja YTV:n päästölaskelmia sekä Nordic Envicon Oy:n laatimaa arvioita katupölytoimenpiteiden vaikutuksista. Lisäksi kansanterveyslaitos on arvioinut ohjelman terveysvaikutukset. Ohjelman mittarit ja seuranta on käsitelty toimenpidekokonaisuuksittain. Helsingin ohjelmassa on yhteensä 41 toimenpidettä ilmanlaadun parantamiseksi. Liikennelaitos on vastuussa tai yhteistyötahona kolmessakymmenessä toimenpiteessä. Osa toimenpiteistä voidaan toteuttaa nykyisin resurssein, osan toteuttaminen edellyttää lisärahoitusta. Kaupunginhallitus hyväksynee toimintaohjelman keväällä 2008. Ohjelman toteuttamisesta on toimitettava ympäristöministeriölle ja sitä kautta Euroopan komissiolle selvitys kolmen vuoden välein. Ohjelman seurannasta vastaa ilmansuojeluyöryhmä.

Ohjelman A osassa käsitellään taustatiedot. B osassa käsitellään ilmansuojelun visio ja strategisesti tärkeät toimintakokonaisuudet. C osassa käsitellään tavoitteet ja yksittäiset toimenpiteet. B osassa on nostettu esille tärkeimpänä pidetyt kymmenen ensisijaista toimenpidettä. Nämä ovat:

- Maankäytön suunnittelussa huomioidaan ilmanlaatuvaikutukset (II:1)
- Lisätään joukkoliikenteen houkuttelevuutta (II:2)
- Kehitetään joukkoliikenteen poikittaislinjoja (II:3)
- Edistetään vähäpäästöisyyttä (II:4)
- Edistetään kevyttä liikennettä (II:5)
- Selvitetään ympäristövyöhykkeen perustamismahdollisuudet (II:6)
- Selvitetään ja otetaan käyttöön Helsinkiin soveltuvat liikenteen hallinta- ja hinnoittelukeinot (II:7)
- Koko katualueen puhdistamisen hallinta (III:1)

20.3.2008

- Parannetaan katupölyn torjunnassa käytettävän kaluston laatua (III:6)
- Lisätään kaupunkilaisten ilmanlaatatutietoutta (VII:8)

Helsingin ilmansuojeluohjelman toimenpiteet tukevat pääkaupunkiseudun ilmansuojelun toimintaohjelman visio 2016 saavuttamista. Helsingin toimintaohjelma on lähtökohdiltaan samankaltainen ja sisällön osalta pääpiirteittäin samankaltainen ja ristiriidaton Espoon, Vantaan ja Kauniaisten vuosille 2008–2016 laatimien toimintaohjelmien kanssa.

Joukkoliikennelautakunnalla ei ole asiasta huomautettavaa.

Lisätiedot:

Aherva Sami, liikennemestari, puhelin 310 35112

JOUKKOLIIKENNELAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jessica Karhu
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Rain Mutka
pöytäkirjanpitäjä

JoK/MNe/MRH/mlau

27.3.2008

Ryhmä

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2008-59/81
Strn dnro	
Saap./Anl.	07-04-2008

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTA-
OHJELMAN 2008 - 2016 LUONNOKSESTA

Ksik 2008-158, Khs 2008-59/811 31.1.2008
hankenro 801

Lausuntopyyntö

Hallintokeskus on pyytänyt kaupunkisuunnittelulautakunnan lausuntoa kaupunginhallitukselle 31.3.2008 mennessä Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmasta 2008–2016.

Ilmanlaadun raja-arvot on annettu ilmanlaatuasetuksessa (711/2001). Asetuksen mukaan kunta on velvollinen laatimaan ohjelmia tai suunnitelmia raja-arvojen ylittyessä tai ollessa vaarassa ylittyä. Pääkaupunkiseudulla on ilmanlaadun mittauksin todettu hengitettävillä hiukkasilla ja typpidioksidille annettujen raja-arvojen ylityksiä Helsingissä. Tästä syystä YTV, Helsinki, Espoo, Kauniainen ja Vantaa ovat laatineet ilmansuojelun toimintaohjelmat vuosille 2008–2016. Lisäksi YTV on laatinut ohjelmille yhteisen tausta-aineiston "Ilmanlaatu ja siihen vaikuttavat tekijät pääkaupunkiseudulla.

Hallintokeskus toivoo kannanottoja erityisesti ilmanlaadun parantamiseksi esitetyistä tavoitteista ja toimenpiteistä.

Helsingin kaupungin ilmansuojelun ja YTV:n toimintaohjelma sekä ohjelmien tausta-aineisto ovat saatavilla YTV:n verkkosivuilla osoitteesta: http://www.ytv.fi/FIN/ilmanlaatu/tietoja_ilmansuojelusta/ilmansuojeluohjelma/

Ilmansuojelun toimintaohjelmien tiivistelmä

Typpidioksidin raja-arvot ovat ylittyneet Helsingissä vuosina 2005 ja 2006 sekä hengitettävien hiukkasten raja-arvot vuosina 2003, 2005 ja 2006. Ilmansuojelun toimintaohjelma on laadittu ylitysten johdosta.

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu(a)hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
<http://www.hel.fi/ksv>

Puhelin
+358 9 310 1673

Faksi
+358 9 310 37409

Tilinumero
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

JoK/MNe/MRH/mlau

27.3.2008

Helsingin ilmansuojelun toimintaohjelma koostuu pitkän tähtäimen toimista ilman epäpuhtauspitoisuuksien alentamiseksi. Lyhyen aikavälin toimet on esitetty Helsingin kaupungin varautumissuunnitelmassa ilman epäpuhtauspitoisuuksien äkilliseen kohoamiseen. Sekä pitkän aikavälin toimintaohjelman että varautumissuunnitelman laatimisesta on vastannut kaupunginjohtajan asettama ilmansuojelutyöryhmä.

Toimintaohjelma on laadittu vuosille 2008–2016 eli kahdelle valtuustokaudelle. Ohjelma sisältää toimenpiteitä raja-arvot ylittäneille typidioksidin (NO₂) ja hengitettävien hiukkasten (PM₁₀) pitoisuuksien alentamiseksi. Lisäksi ohjelmaan on otettu pienhiukkaset PM_{2,5}, niiden haitallisten terveysvaikutusten vuoksi. Ilman muiden epäpuhtauspitoisuuksien pitoisuudet ovat ilmanlaatuasetuksen raja-arvojen alapuolella, joten toimenpiteiden esittäminen niiden alentamiseksi ei ole tarpeen. Ohjelmassa esitetyt toimet vähentävät yleensä myös muita ilman epäpuhtauksia.

Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV) on laatinut samanlaisesti Pääkaupunkiseudun ilmansuojelun toimintaohjelman, joka sisältää kaikille kunnille yhteisen tausta-aineiston ja YTV:n vastuulla olevat toimenpiteet. Lisäksi Espoon, Vantaan ja Kauniaisten kaupungit ovat laatineet omat toimintaohjelmat. Kaikki nämä ohjelmat täydentävät toisiaan ja muodostavat kokonaisuuden.

Helsingin ohjelmaan sisältyvät toimenpiteet jaetaan seitsemään ryhmään seuraavasti:

- I Yleiset toimenpiteet
- II Maankäytön suunnittelu ja liikenne
- III Katupöly
- IV Energiantuotanto
- V Pienhiukkaset
- VI Tutkimukset ja selvitykset
- VII Viestintä, koulutus ja kasvatus

Kullekin toimenpiteelle on määritelty tavoite, vastuutaho ja vaikutukset. Vaikuttavuuden arvioinnissa on käsitelty ilmanlaatu- ja muita ympäristövaikutuksia, kustannuksia, aikataulua ja toimenpiteen toteutettavuutta. Ilmanlaatuvaikutuksien arvioinnissa on käytetty Ilmatieteen laitoksen levlämislaskelmia ja YTV:n päästölaskelmia sekä Nordic Envicon Oy laatimaa arviolta katupölytoimenpiteiden vaikutuksista. Lisäksi kansanterveyslaitos on arvioinut ohjelman terveysvaikutukset. Mittarit ja seuranta on käsitelty toimenpidetkokonaisuuksittain. Toimenpiteitä on yh-

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
<http://www.hel.fi/ksv>

Puhelin
+358 9 310 1873

Faksi
+358 9 310 37409

Tilinumero
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

teensä 41 kpl. Osa toimenpiteistä voidaan toteuttaa nykyisin resurssein, osan toteuttaminen edellyttää lisärahoitusta.

Kaupunginhallitus hyväksyy toimintaohjelman. Ohjelman toteutumista on toimitettava ympäristöministeriölle ja sitä kautta Euroopan komissiolle selvitys kolmen vuoden välein. Ohjelman seurannasta vastaa ilmansuojelutyöryhmä.

Kaupunkisuunnitteluvirasto vastuutahona ilmansuojeluohjelmassa

Eri hallintokunnat on merkitty ilmansuojeluohjelman toimenpide-ehdotuksissa joko vastuutahoksi tai yhteistyötahoksi. Seuraavassa on esitetty ne toimenpiteet, joissa kaupunkisuunnitteluvirasto on merkitty vastuutahoksi, joko yksin tai toisen hallintokunnan kanssa.

I Yleiset toimenpiteet

I:2 Vaikutetaan kansainväliseen päätöksentekoon edunvalvontajärjestöjen ja verkostojen kautta (kaikki asiaan kuuluvat hallintokunnat)

I:4 Kaupunki toimii esimerkkinä (kaikki asiaan kuuluvat hallintokunnat)

II Maankäytön suunnittelu ja liikenne

II:1 Maankäytön suunnittelussa huomioidaan ilmanlaatuvaikutukset

II:3 Kehitetään joukkoliikenteen poikittaislinjoja (yhdessä HKL:n kanssa)

II:5 Edistetään kevyttä liikennettä (yhdessä HKR:n ja HKL:n kanssa)

II:7 Selvitetään ja otetaan käyttöön Helsinkiin soveltuvat liikenteen hallinta- ja hinnoittelukeinot (yhdessä YMK:n kanssa)

II:10 Laaditaan liikkumissuunnitelmia (kaikki hallintokunnat)

JoK/MNe/MRH/mlau

27.3.2008

III Katupöly

III:3 Huomioidaan suunnittelussa katujen kunnossapidon tarpeet (yhdessä HKR:n kanssa)

VII Viestintä, koulutus ja kasvatus

VII:6 Järjestetään taloudellisen ajotavan koulutusta (kaikki hallintokunnat)

Kaupunkisuunnittelulautakunta

Lausunnon tiivistelmä

Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmassa ilmanlaadun parantamiseksi esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet edesauttavat kaupunkisuunnitteluviraston vision – Helsingin kaupunkia kehitetään terveellisenä kaupunkina – toteuttamista.

Kaupunkisuunnittelulautakunnalla ei ole yleisellä tasolla huomautettavaa niihin toimenpide-ehdotuksiin, joihin kaupunkisuunnitteluviraston on merkitty vastuutahoksi tai yhteistyötahoksi lukuun ottamatta ehdotusta Helsinkiin soveltuvien liikenteen hallinta- ja hinnoittelukeinojen selvittämisestä ja käyttöön ottamisesta, johon vastuuhallintokunnaksi on merkittävä kaupunkisuunnitteluvirasto. Toimintaohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden yksityiskohtaisen toteutuksen osalta kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että toimenpiteitä joudutaan yhteensovittamaan monien muiden tavoitteiden kanssa, joita ei tämän toimintaohjelman puitteissa ole ollut mahdollista käsitellä, minkä vuoksi esitettyjen toimenpiteiden tulisikin olla luonteeltaan tavoitteellisia.

Lausunto

Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmassa ilmanlaadun parantamiseksi esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet edesauttavat kaupunkisuunnitteluviraston vision – Helsingin kaupunkia kehitetään terveellisenä kaupunkina – toteuttamista.

Kaupunkisuunnitteluvirastolla on ollut kaksi edustajaa Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmaa tehneessä projektiryhmässä sekä yksi edustaja ohjelman seurannasta vastaavassa ilmansuojelutyöryhmässä, joten kaupunkisuunnitteluvirastolla on ollut mahdollisuus esittää omat kantansa ilmanlaadun parantamiseksi esitetyistä tavoitteista ja toimenpiteistä pääosin jo ohjelmaa tehtäessä. Viraston kannat on osin otettu huomioon.

JoK/MNe/MRH/mlau

27.3.2008

Kaupunkisuunnittelulautakunnalla ei yleisellä tasolla ole huomautettavaa niihin toimenpide-ehdotuksiin, joihin kaupunkisuunnitteluviraston on merkitty vastuutahoksi tai yhteistyötahoksi. Toimintaohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden yksityiskohtaisen toteutuksen osalta kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että toimenpiteitä joudutaan yhteensovittamaan muiden tavoitteiden kanssa, joita ei tämän toimintaohjelman puitteissa ole ollut mahdollista käsitellä. Tämän vuoksi esitettyjen toimenpiteiden tulisikin olla luonteeltaan tavoitteellisia, jotta tapauskohtaisesti voidaan varmistaa kokonaisvaltaisesti hyvän kaupunkiympäristön suunnittelu ja toteutuminen.

Ryhmän II "Maankäytön suunnittelu ja liikenne", toimenpidettä 1 ja 7 koskien todetaan seuraavaa:

Toimenpide II/1 Maankäytön suunnittelussa huomioidaan ilmanlaatuvaikutukset

Kaupunkisuunnitteluvirasto jatkaa normaaliksi toimintatavakseen jo omaksumaansa tapaa ilmanlaadun huomioon ottamisesta osana maankäytön suunnittelua, pitäen sisällään tarvittaessa ilmanlaatuselvitysten ja leviämismallien laatimisen. Kaupunkisuunnitteluvirastolla on lisäksi edustaja hyödylliseksi koetussa YTV:n ja pääkaupunkiseudun muiden viranomaistahojen yhteisessä Kaupunkisuunnittelu ja Ilmansuojelu -yhteistyöryhmässä.

Toimenpide II/7 Selvitetään ja otetaan käyttöön Helsinkiin soveltuvat liikenteen hallinta- ja hinnoittelukeinot

Ilmansuojelun toimintaohjelman valmistumisen jälkeen kaupunginvaltuusto päättäessään 30.1.2008 energiapoliittisia linjauksia koskevasta selonteosta hyväksyi toivomusponnen, jonka mukaan osana liikenteen hallintakeinojen selvittämistä selvitetään myös erilaisia ruuhkamaksu-malleja. Liikenne- ja viestintäministeriö on käynnistämässä Helsingin seudun ruuhkamaksuselvitystä. Työssä tarkastellaan mahdollisten ruuhkamaksujen vaikutuksia ainakin liikenteeseen, ympäristöön, elinkeinoelämään ja maankäyttöön. Selvityksen tulosten on määrä olla käytettävissä kesään 2009 mennessä. Helsingin kaupungin osalta työstä vastaavaksi hallintokunnaksi on syytä tarkistaa kaupunkisuunnitteluvirasto.

Merkittiin, että esittelijä ilmoitti poistavansa ehdotuksestaan kohdan "Lausunto" viimeisestä kappaleesta seuraavan virkkeen: "Ministeriö on kutsunut työhön Helsingin kaupungin edustajaksi kaupunkisuunnitteluviraston edustajan." ja viimeisen virkkeen alusta sanat "sen vuoksi".

Postiosoite
PL 2100
00089 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu(a)hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
<http://www.hel.fi/ksv>

Puhelin
+358 9 310 1673

Faksi
+358 9 310 37409

Tilinumero
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012568

JoK/MNe/MRH/mlau

27.3.2008

Lisätiedot:

Kaihlanen Jorma, diplomi-insinööri, puhelin 310 37121

Neuvonen Matti, diplomi-insinööri, puhelin 310 37311

KAUPUNKISUUNNITTELUAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Michael Sandbacka
puheenjohtaja

Miia-Riina Hölappa
pöytäkirjanpitäjä

LIITE

Kh:n asiakirjat 2008-59/811, 31.1.2008

Postiosoite
PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu(a)hel.fi

Käyntiosoite
Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
<http://www.hel.fi/kav>

Puhelin
+358 9 310 1873

Faksi
+358 9 310 37409

Tilinumero
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv. nro
FI02012566

Ryj/ESA

1.4.2008

2008kir7

Khs dnro	2008-59/811
Stn dnro	
Saap./Anl.	03-04-2008

Kaupunginhallitus

HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA 2008-2016

Halke 2008-59/811
TIK 04-44/2008

Hallintokeskus on pyytänyt 31.1.2008 päivätyssä kirjeessään teknisen lautakunnan lausuntoa Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmasta vuosille 2008-2016.

Toimintaohjelmaan on koottu maankäytön suunnitteluun, liikenteeseen, katupölyyn, pienpolttoon sekä viestintään, koulutukseen ja tutkimukseen liittyviä toimenpiteitä, joiden tavoitteena on ilman epäpuhtauksien pitoisuuksien aleneminen pysyvästi raja-arvojen alapuolelle.

Ilmansuojeluasetuksen mukaan kunta on velvollinen laatimaan suunnitelmia ja ohjelmia ilmanlaadun raja-arvojen ylitysten estämiseksi kun raja-arvojen ylityksiä on todettu. Helsingissä ilmanlaadun mittausten perusteella typpidioksidin ja hengitettävien hiukkasten pitoisuuksille asetetut raja-arvot ovat ylittyneet pääasiassa liikenteen päästöjen ja katupölyn vaikutuksesta. Tämän takia suunnitelma on rajattu koskemaan typpidioksidin, hengitettävien hiukkasten ja pienhiukkasten päästöjä ja pitoisuuksia, mutta ohjelmassa esitetyillä toimenpiteillä on vaikutuksia myös muihin ilman epäpuhtauspitoisuuksiin ja kasvihuonekaasupäästöjen määrään.

Helsingin Veden osalta todetaan seuraavaa:

Toimintaohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset eivät liity lainkaan Helsingin Veden toimialaan, eikä Helsingin Vedellä siten ole niihin kommentoitavaa.

Helsingin Energian osalta todetaan seuraavaa:

Energiantuotannon osalta ilmanlaatuun merkittävimmin vaikuttavat toimenpiteet on tehty jo aiemmin, esimerkiksi aloittamalla sähkön ja lämmön yhteistuotanto ja rakentamalla tehokkaat savukaasujen puhdistuslaitteet. Nämä ovat toimintaohjelmassakin mainittu Helsingin aiempina toimina ilmanlaadun parantamiseksi.

1.4.2008

2008kir7

Liikenteen päästöjen rajoittamiseksi toimenpiteinä ehdotetaan mm. ympäristövyöhykkeen perustamismahdollisuuksien tutkimista sekä liikkumisen hinnoittelun selvittämistä. Näissä selvityksissä tulee huomioida Helsingissä keskeisillä paikoilla sijaitsevat energiantuotantolaitokset, joiden toimintaan välttämättöminä kuuluvat polttoainekuljetukset ja muu huoltoliikenne eivät saa häiriintyä.

Puun pienpoltto on merkittävä pienhiukkasten lähde Helsingissä. Pienpoltosta aiheutuvista päästömääristä ja niiden vaikutuksesta pääkaupunkiseudulla on toistaiseksi olemassa melko vähän tutkimustietoa. Toimintaohjelmassa pienpolttoon liittyvät toimenpide-ehdotukset rajoittuvat pienpoltton mahdolliseen sääntelyyn sekä vähäpäästöisten lämmitysjärjestelmien käyttöönoton kannustamiseen, eikä aihepiirin lisätutkimusta ole mainittu.

Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen bioenergian käyttöä lisäämällä voi myös vaikuttaa ilman pienhiukkaspitoisuuksiin. Vaikutusketju on monimutkainen, joten sen seuraaminen vaatii lisää tutkimustoimintaa. Ilmatieteen laitoksen vetämänä on suunnitteilla pääkaupunkiseudun ilman pienhiukkaspitoisuuksiin liittyvä laaja tutkimushanke. Helsingin Energia osallistuu hankkeeseen merkittävällä panoksella, ja myös muita kaupungin hallintokuntia on mukana.

Helsingin Energia pitää tärkeänä, että ilmansuojelun toimintaohjelmassa korostetaan parannustoimia etenkin liikenteen, katupölyn ja puun pienpoltton päästöjen suhteen. Helsingin Energian päästöjen hallinta on ilmanlaadun kannalta hyvällä tasolla, mikä on myös huomioitu toimintaohjelmassa. Mahdollisten liikenteen ympäristövyöhykkeiden määrittelyssä tulee ottaa huomioon keskeisten energiantuotantolaitosten välttämättömät kuljetukset. Lisäksi Helsingin Energia katsoo, että kaikkien päästölähteiden sekä lisääntyvän bioenergian käytön ja puun pienpoltton ilmanlaatuvaikutusten tutkimustoiminta tulisi sisällyttää toimenpideohjelmaan. Muilta osin Helsingin Energialla ei ole lausuttavaa toimintaohjelmasta.

Lisätietoja antavat Esko Tiainen, HKV, puhelin 310 33087 ja Martti Hyvönen, Helen, puhelin 617 2075.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Matti Hirvikallio
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tiina Nystöm-Kaija
asiamies, johtava lakimies

Ryj/ESA

1.4.2008

Khs dnro	2008-59/811
Stn dnro	
Saap./Anl.	03-04-2008

Kaupunginhallitukselle

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTA-
OHJELMASTA 2008-2016

Lipik

Hallintokeskus on pyytänyt lausuntoa kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin ilmansuojeluohjelmasta 2008-2016. Toimintaohjelma ja tausta-aineisto ovat YTV:n verkkosivuilla www.ytv.fi/ilmanlaatu >Tietoa ilmansuojelusta >Ilmansuojeluohjelma.

Liikepalvelulautakunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Ilmansuojeluohjelma on oikeansuuntainen ja tärkeä ja siinä esitetään monta konkreettista keinoa ilmanlaadun parantamiseksi. Tärkeintä on taata ohjelman toteuttamiselle riittävät resurssit ja valvoa tarkasti ohjelman etenemistä vuosittain. Ohjelmasta käy selkeästi ilmi, että liikenne on pahin ilmanlaadun heikentäjä ja siksi erityisesti katupölyn torjuntaa ja liikenteen päästöjen hallintaa on pidettävä tärkeimpinä näkökohtina Helsingin ilmansuojelun kehittämisessä ja näitä toimenpiteitä tulee myös kiirehtiä.

Ryhmään III: Katupöly sisältyvät toimenpiteet kuuluvat erityisesti Palmian toimialaan. Palmia tekee jatkuvasti yhteistyötä sekä rakennusviraston että kiinteistöviraston kanssa mm. katupölyn poiston ja liukkaudentorjunnan kehittämisessä sekä lumen kuljetusten tehostamisessa. Palmia on myös osallistunut katupölytoimenpiteitä valmistelleen työryhmän toimintaan ja ohjelmassa esitetyt toimenpiteet ovat kannatettavia ja tarpeellisia.

Rakentamisen kestävyys ja laatuun tulee kiinnittää huomiota nykyistä enemmän elinkaariajattelun pohjalta.

Yritysten energiankäytön säästöä tulisi kannustaa ja jopa tukea julkisten avustusten ja neuvonnan avulla, koska yrityksillä on harvoin osamista ja resursseja huolehtia riittävän hyvin omista energiankäytön ohjelmistaan.

Työajon ja työpaikkamatkustamisen vähentämiseen pitäisi olla enemmän yhteistyötä ja kannusteita.

Lämmityksen suuren osuuden johdosta on tärkeää, miten ja missä

1.4.2008

lämpöä ja sähköä tuotetaan. Ei kuitenkaan ole tarpeellista ryhtyä syrjimään erilaisia olemassa olevia lämmitysmuotoja, vaan kannustaa uudis- ja korjausrakentamisessa ympäristöä säästäviin lämmitys- ja täydennyslämmitysmuotoihin, jotka pohjautuvat mm. aurinko- ja tuulienergiiaan sekä lämpöpumppuihin.

Hankintakeskuksen osalta seuraavat kaksi toimenpidettä ovat keskeisiä:

"1: Toimenpide 1: Vaikutetaan verotukseen ja lainsäädäntöön ilmanlaadun parantamisen kannalta oleellisia vaatimuksia ja toimintoja voidaan panna täytäntöön vaikuttamalla lainsäädännön kehittämiseen. Toteutus: Helsingin kaupunki vaikuttaa aktiivisesti seuraaviin:

•Hankintalaki (348/2007) (vaatimukset)

Vastuu: Halke

Yhteistyötahot: Kaupungin muut hallintokunnat, YTV, KTM, LVM, YM"

Hankintakeskus toivoo, että se voisi olla aktiivisesti mukana hankintalakea kehitettäessä, koska kilpailuttamisen asiantuntijaorganisaation on tarpeen olla proaktiivisesti mukana säädösten valmistelussa.

"1: Toimenpide 4: Kaupunki toimii esimerkkinä

Kaupungin tulee toimia edelläkävijänä ja esimerkkinä ilmanlaatua parantavien toimien käyttöönotossa.

Toteutus: Kaupunki ottaa omassa toiminnassaan käyttöön ilmanlaatua parantavia toimenpiteitä ja toimintatapoja mm.

•"vähäpäästöisyyden kriteerien asettaminen hankintavaatimukseksi"

Vähäpäästöisyyden kriteerejä mm. kaupungin ajoneuvohankinnoissa on syytä nostaa.

Vähäpäästöisyyttä voidaan edistää myös monissa laitehankinnoissa, joita Hankintakeskus kilpailuttaa. Esimerkiksi laitteiden energiankäyttöä voidaan käyttää ja on käytetty valintakriteereinä ja niiden käyttöä tulisikin laajentaa hankinnoissa.

Lisäksi toimenpideohjelmassa voitaisiin mainita kansainväliset verkostot ja yhteistyöjärjestöt myös siten, että kaupunki on ja voisi enenevässä määrin olla mukana sellaisissa verkostoissa joissa kaupungilla on mahdollisuus oppia ja kehittää menetelmiä ja toimenpiteitä ilmanlaadun parantamiseksi.

Liikepalvelulautakunta päätti kokouksessaan 1.4.2008 antaa esityksen mukaisen lausunnon kaupunginhallitukselle Helsingin kaupungin

1.4.2008

ilmansuojelun toimintaohjelman 2008-2016 luonnoksesta.

Lisäksi lautakunta päätti lisätä lausuntoon seuraavan tekstin:

Kaupunki pyrkii kannustamaan kaupunkilaisia ja kaupungissa toimivia yrityksiä vähäpäästöisten ajoneuvojen hankintaan ja käyttöön sekä joukkoliikenteen käyttöön.

Liikepalvelulautakunnan puolesta

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Veikko Vermilä
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hannu Hämäläinen
pöytäkirjanpitäjä

LIITE

Lausuntopyyntö 2008-59/811, 31.1.2008

R. J. ELA

3.4.2008

§ 225

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2008-59/811
Stn dnro	
Saap./Anl.	09-04-2008

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMAN 2008 - 2016 LUONNOKSEEN

HKR 2008-196, Halke 2008-59/811 31.1.2008

Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohje 2008 - 2016 on sekä tavoitteellisesti että käytännössä pääosin toteutettavissa. Seuraavia näkökohtia halutaan kuitenkin painottaa:

Lainsäädäntöön vaikuttamisessa voitaisiin paneutua myös nastarenkaiden käyttökiellon tai käyttömaksun valmisteluun sekä mahdolliseen toteuttamiseen Helsingin keskusta-alueen katupölyongelman vähentämiseksi. Uusi dieselautojen määrää lisäävä autoveropäätös lisäänee typpioksidien ja pienhiukkasten määrää kaupunki-ilmassa (Toimenpiteet I:1 ja II:6).

Vähäpäästöisten työkoneiden ja ajoneuvojen luokittelu johtaa samalla kalustohankintojen kustannusten nousuun. Ajoneuvokaluston kohdalla ei riitä, että kaupunki käyttää hyväkuntoisia ja ostaa vähäpäästöisiä työkoneita, vaan kriteerit pitäisi ulottaa myös urakoitsijoihin ja yksityisiin yrityksiin, joilta kaupunki joutuu vuokraamaan ja käyttämään sekä omassa tuotannossaan että yksityisissä ylläpitourakoissaan. Ympäristönäkökohtien huomioiminen ei saa ohjata toimintaa yksityisiin urakoihin ja kalustoon eikä myöskään oman kaluston lisäämiseen, vaan toiminnan tulee tasapuolista (Toimenpiteet I:4 ja II:4).

Helsingin keskusta-alueen maankäytön ja liikenteen suunnitteluun (autoton vyöhyke, ruuhkamaksut yms.) tulisi ilmansuojelun toimintaohjelman näkökannalta suunnata enemmän voimavaroja, jotta ilman laatua keskusta-alueilla voitaisiin parantaa (Toimenpiteet II:2 ja II:7).

Kiinteistöjen ja kaupungin eri yksiköiden tulisi saattaa puhtaanapitovälineiden ja -toimintatapojen, liukkaudentorjuntamateriaalien sekä keväisen hiekannoston toiminta-ajat yhtenäisiksi (Toimenpiteet III:1 ja III: 7).

Osoite
PL 1500
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hkr.kirjaamo@hel.fi

Katuosoite
Kasarmikatu 21
00130 HELSINKI
http://www.hkr.hel.fi

Puhelin	Telefon	Telefax
Vaihde 310 1861	Växel 310 1661	310 38655

3.4.2008

§ 225

Ilmanlaadun ja katupölyn mittausmenetelmistä ja raportoinneissa tulisi saada erotettua paremmin varsinainen katupöly muista epäpuhtauksista sekä kaukokulkeutumista, jotta mahdollistettaisiin tehokkaammat toimenpiteet ilmanlaadun parantamiseksi katupölyn suhteen (Toimenpide III:2).

Ilmastonmuutoksesta johtuvien säätilojen ääritilanteista (mm. sateet, tulvat) mahdollisesti aiheutuva kaupunki-ilman laadun heikentyminen Helsingissä tulisi ennakoida toimintaohjeissa (Toimenpide III:4).

Lumen poiskuljetus katualueilta lisää suuresti talvikunnossapidon kustannuksia niin kaupungille kuin kiinteistöille (Toimenpide III:10).

Keväisen hiekannoston aikaistaminen on jo nyt yksinomaan kiinni sääoloista (Toimenpide III:11).

Lisätiedot:

Vättö Jyrki, ylläpitoinsinööri, puhelin 310 38631

Saarinen Raimo K., osastopäällikkö, puhelin 310 38804

YLEISTEN TÖIDEN LAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Matti Enroth
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Anna-Leena Salo-Halinen
pöytäkirjanpitäjä

15.4.2008

Kaupunginhallitus

tsi/ER

Khs dnro	2008-59/21
Stn dnri	
Saap./Anl.	21-04-2008

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö 31.1.2008

HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA
2008 - 2016

Kv 2008-205, Khs 2008-59

Kiinteistölautakunta toteaa yleisesti, että ympäristöasioiden edistämiseen on tehty lukuisia erilaisia ohjelmia. Ohjelmien monilukuisuus, laajuus ja yksityiskohtaisuus tuottavat selviä ongelmia sen hahmottamisessa, mikä on koko ohjausvälineistön yhteinen tavoite ja miten eri asioita priorisoidaan. Käsittelyssä on ollut niin seutukohtaisia kuin Helsinkiä koskevia ohjelmia, joiden keskinäiset riippuvuudet ja painosuhteet jäävät epäselviksi.

Kiinteistöviraston kannalta nyt käsittelyssä oleva ilmansuojelun toimintaohjelma on sisällöltään asiallinen mutta toimenpidekuvauksissaan monessa kohdin varsin epäkonkreettinen.

Kiinteistöviraston kannalta oleellisin osa koskee kiinteistöjen ja niiden tonttialueiden ylläpitoa. Vain vähäisessä määrin ohjelma sivuaa maankäytön suunnittelua. Kiinteistöjen huollossa merkittävin ohjelmaan merkitty tekijä on katupöly. Kiinteistöjen piha-alueiden osuus pölyn muodostukseen on kuitenkin varsin rajallinen ja toisaalta käytännössä toimijana on Palmia tai ulkopuolinen huoltoyhtiö. Asiaan on kuitenkin hyvä kiinnittää huomiota turhan pölynmuodostumisen ehkäisemiseksi.

Ohjelmaan sisältyvissä vastuunjakomerkinnoissä on kiinteistövirastolle merkitty useita vastuutaho-merkintöjä. Vaikka vastuutaho-merkinnän reaalista merkitystä ei ole erikseen kuvattu, voidaan todeta, että virastolla on vähän vaikutusmahdollisuuksia seuraaviin kohtiin

- koko katualueen puhdistamisen hallinta (III:1)
- parannetaan katupölyn torjunnassa käytettävän kaluston laatua (III:6)

Postiosoite
PL 2200
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
real.estate@hel.fi

Käyntiosoite
Katarinankatu 1
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kv

Puhelin
+358 9 310 1671

Faksi
+358 9 310 36512

Tilinro
800012-62637

Y-tunnus
0201256-6
Alv.nro
FI02012566

15.4.2008

- parannetaan katupölyn torjunnassa käytettävän hiekoitus-sepelin laatua (III:7)
- lisätään lumen kuljetuksia erityisesti ajoreittien läheisyydessä (III:10)
- kehitetään työn laatua ja laadunvarmennusta (III:12)
- järjestetään taloudellisen ajotavan koulutusta (VII:6)

Useimmissa näistä kiinteistövirasto voi olla enintään yhteistyötahona.

Lisätiedot:

Hapuoja Pekka, kiinteistöpäällikkö, puhelin 310 40315

KIINTEISTÖLAUTAKUNTA

XXXXXXXXXXXX

Kai Hagelberg
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Teuvo Sarin
apulaisosastopäällikkö

LIITE

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö

17.04.2008

Dnro 397/80/802-08

Helsingin kaupunki
Hallintokeskus
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2008 - 59/811
Stn dn	
Saap./Anl.	21-04-2008
KL	

Viite

Lausuntopyyntönnne Helsingin kaupungin ilmansuojelun toimintaohjelmaksi 2008-2016, 5.3.2008

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN TOIMINTAOHJELMASTA

Pääkaupunkiseudulle on laadittu yhteinen ilmansuojeluohjelma vuosille 2008-2016, joka koostuu Helsingin, Espoon, Kauniaisten, Vantaan ja YTV:n toimintaohjelmista sekä YTV:n laatimasta tausta-aineistosta. Ohjelmilla pyritään ilman epäpuhtauspitoisuuksien alentamiseen.

Helsingin kaupungin laatima ilmansuojelun toimintaohjelma sisältää kattavasti tehokkaita ja monipuolisia sekä ilmansuojeluohjelmakokonaisuutta hyvin täydentäviä toimenpiteitä. Kuntien ja YTV:n ohjelmien valmistelu on tapahtunut laatijatahojen välisessä tiiviissä yhteistyössä. Näin ollen on tarkoituksen mukaista, että ilmanlaadun seurannan, viestinnän ja valistuksen sekä tutkimuksen toimenpiteitä ei esitetä laajasti Helsingin toimintaohjelmassa vaan ne sisältyvät YTV:n toimintaohjelmaan.

Ohjelmassa on runsaasti hyviä ja laajamittaisia toimenpiteitä. Jotta toimenpiteiden toteutuminen voidaan taata, olisi hyvä priorisoida toimenpiteiden toteutusta laajemmin kuin kymmenellä kärkihankkeella. Toimenpiteiden priorisointia tulisi tehdä yhteistyössä seudun kuntien ja YTV:n kanssa, jotta kaikilla ohjelmilla olisi samansuuntainen linjaus esimerkiksi seudullisen liikenteen toimenpiteiden tärkeydestä. Tiivis yhteistyö myös vähentää kaupunkikohtaisia hankekustannuksia ja luo toimenpiteelle suuremman toteutumispotentiaalin. Myös ohjelman toteutumisen seuranta on ainakin osittain hyvä toteuttaa yhteistyössä seudun kuntien ja YTV:n kanssa.

YTV esittää Helsingin toimintaohjelmaan tehtäväksi seuraavat täsmennykset ja lisäykset:

Maakäytön suunnittelu ja liikenne, toimenpide II:11 Kehitetään tietoa pienimuotoisen vesiliikenteen sekä työkoneiden päästöistä ilmaan, s.50 Ehdotetaan lisättäväksi yhteistyötahoksi YTV.

Toimenpiteenä VII:2 on suunnitella liikkumisenohjauskeskus mahdollisesti perustettavan ekotehokkuuden palvelukeskuksen yhteyteen. Pääkaupunkiseudulla on käynnissä liikkumisen palvelukeskustoiminnan suunnittelu nimellä Pääkaupunkiseudun infokeskus. Asiaa hoitavat HKL ja YTV. Toiminnasta tulee vastaamaan perustettava uusi seudullinen joukkoliikenneviranomaisen. Suunnitelman mukaan Pääkaupunkiseudun liikenneneuvonnan (0100 111) tarjoamia palveluja laajennetaan vuodesta 2009 alkaen. Liikenneneuvonnan

17.04.2008

Dnro 397/80/802-08

rahoittaa tällä hetkellä YTV ja palvelun tuottaa HKL. Pääkaupunkiseudun liikenneinfokeskus ei alkuvaiheessa kata kaikkia seudullisen liikkumisen palvelukeskuksen palveluita, mutta tavoitteena on kehittää ja monipuolistaa sen toimintaa tämän suuntaisesti. Asiakaspalvelupisteiden osalta tukeudutaan ensisijaisesti olemassa oleviin joukkoliikenteen palvelupisteisiin. Verkottuminen muiden kestävän liikkumisen toimijoiden ja niiden palvelupisteiden kanssa on kuitenkin tärkeää.

YTV kiittää Helsingin kaupunkia hyvästä yhteistyöstä pääkaupunkiseudun ilmansuojeluohjelmakokonaisuuden laadinnassa.

Lisätietoja antaa ilmansuojeluasiantuntija Mervi Weckström, p. (09) 1561 222

~~Pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunta (YTV)~~

~~XXXXXXXXXXXX~~

~~XXXXXXXXXXXX~~

~~Matti Hilli
va. yhteistyöjohtaja~~

~~Irma Karjalainen
tietopalvelujohtaja~~

TIEDOKSI

YTV:n kirjaamo

12.5.2008

Kaupunginhallitus

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö 2008-59

HELSINGIN KAUPUNGIN ILMANSUOJELUN
TOIMINTAOHJELMA 2008-2016

Talous – ja suunnittelukeskus toteaa, että Helsingin ja pääkaupunkiseudun ympäristö- ja ilmastonsuojeluasioiden edistämiseksi on tehty useita ohjelmia, mm. Helsingin kestävä kehityksen toimintaohjelma, Helsingin ekologisen kestävyuden ohjelma, pääkaupunkiseudun ilmastostrategia, pääkaupunkiseudun ilmansuojelun toimintaohjelma ja Helsingin kaupungin energiapoliittiset linjaukset. Ohjelmien keskinäinen prioriteetti ja riippuvuudet ovat epäselvät. Ohjelmien moninaisuus ja osittainen päällekkäisyys vaikeuttaa niihin sisältyvien ohjaustoimenpiteiden priorisointia ja niin muotoin myös niiden toteutusta.

Ilmansuojelun toimintaohjelmassa on monia kannatettavia ja laajamittaisia toimenpiteitä. Toimenpide-ehdotuksissa on useita sellaisia ehdotuksia, joilla on merkittäviäkin kustannusvaikutuksia kaupungin talouteen. Tällaisia ehdotuksia ovat mm. pysäköintipaikkojen laajentaminen, katualueiden puhdistusvastuun siirtäminen kaupungille, liikkumisen ohjauskeskuksen perustaminen, ekotehokkuuskeskuksen perustaminen jne. Talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että toimenpiteiden priorisointi ja toteutuksesta päättäminen edellyttää kustannus-hyöty tarkastelua, jotta löydetään tavoitteita tehokkaimmin toteuttavat toimenpiteet. Tämä tarkastelu ohjelmasta puuttuu.

Toimintaohjelmassa on myös runsaasti toimenpide-ehdotuksia, joiden yhteys ohjelman tavoitteisiin on etäinen tai vaikutus vain välillinen taikka voidaan kyseenalaistaa, kuuluuko toteutusvastuu lainkaan kaupungille. Tällaisia ovat mm. ehdotukset eri moottoreiden aiheuttamien päästövaikutusten tutkimisesta, ruuhkamaksumallien selvittäminen, ekotaksien käyttö tavallisten taksien sijaan jne.

Talous – ja suunnittelukeskus toteaa, että ilmastonsuojelun toimintaohjelmassa esitetyt toimenpiteet joudutaan monilta osin yhteensovittamaan sellaisten kaupunkitasoisten tavoitteiden kanssa, joita ei tämän

C:\TEMP\TMV6\ilmansuojelutoimintaohjelma.doc

Postiosoite

PL 20

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13

Helsinki 17

<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 1691

Faksi

+358 9 655 783

Tilinro

800012-62637

Ly-tunnus

0201256-6

Alv.nro

FI02012566

12.5.2008

toimintaohjelman puitteissa ole ollut mahdollista käsitellä. Monet toimenpide-ehdotuksista, esimerkiksi liikennettä koskevat ehdotukset, edellyttävät lisäksi yhteistyötä Helsingin seudun kuntien ja YTV:n kanssa.

Edellä todetun perusteella talous- ja suunnittelukeskus katsoo, että toimenpideohjelma tulisi olla luonteeltaan tavoitteellinen ja se tulisi hyväksyä hallintokuntien toiminta- ja taloussuunnittelussa mahdollisuuksien mukaan huomioon otettavaksi.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tapio Korhonen
rahoitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Matti Malmi
controller

C:\TEMP\TMV6\ilmansuojeluntoimintaohjelma.doc

Postiosoite

PL 20

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13

Helsinki 17

<http://www.hel.fi/taske/>

Puhelin

+358 9 1691

Faksi

+358 9 655 783

Tilinro

800012-62637

Ly-tunnus

0201256-6

Alv.nro

F102012566